

Sygn. akt V CZ 93/07

POSTANOWIENIE

Dnia 4 października 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Barbara Myszka (przewodniczący)

SSN Krzysztof Pietrzykowski

SSN Zbigniew Strus (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa J.K.
przeciwko Skarbowi Państwa - Prokuraturze Okręgowej w W.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 4 października 2007 r.,
zażalenia powódki na postanowienie Sądu Apelacyjnego
z dnia 21 maja 2007 r., sygn. akt [...],

- 1. oddała zażalenie,**
- 2. nie obciąża powódki kosztami postępowania
zażaleniowego.**

Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem z 21 maja 2007 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną powódki, wniesioną 16 maja 2007 r. od wyroku tego Sądu z 27 lutego 2007 r. w sprawie przeciwko Skarbowi Państwa - Prokuraturze Okręgowej w W., Akademii Medycznej i J.K., ponieważ powódka wnosząca skargę nie uiściła opłaty podstawowej, do czego była zobowiązana ze względu na zwolnienie jej przez Sąd Okręgowy od kosztów sądowych w całości. Sąd odwoławczy wyraził zapatrywanie - zgodne z własną praktyką, że zwolnienie takie rozciąga się na postępowanie kasacyjne.

Powódka zaskarżyła to postanowienie zażaleniem, w którym z faktu zwolnienia powódki od kosztów sądowych wyprowadza wniosek o obowiązywaniu przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, obowiązującej przed wejściem w życie ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. - dalej: „u.k.s.c. 2005 r.” Ponadto podnosi argument braku u powódki środków nawet na uiszczenie opłaty podstawowej.

Pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wnosił o oddalenie zażalenia i zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Obowiązek uiszczenia opłaty podstawowej przez stronę zwolnioną od kosztów sądowych wynikał z art. 14 ust. 2 i art. 100 ust. 2 u.k.s.c. 2005 r. Przepisy te zostały uchylone lub zmienione przez ustawę z dnia 14 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, której art. 2, w sprawach wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy, odsyła do wymienionych przepisów dotychczasowych. Odmienne stanowisko skarżącej odwołującej się do ustawy z 1967 r. nie uwzględnia treści art. 149 ust. 1 u.k.s.c. 2005 r. ustanawiającego chwilę zakończenia postępowania „w danej instancji”, jako granicę czasową stosowania dawnych przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych /.../.

Skarżąca reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika podnosi wprawdzie, że ze względu na wysokość dochodów nie była w stanie uiścić nawet

tej - obiektywnie niewysokiej - opłaty, jednak nie dokumentuje tych twierdzeń wystarczająco, np. przez odwołanie się do bezskutecznego zabiegania o pomoc przewidzianą w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U.04.64.593 ze zm.). Ustawa ta nie wymienia wprowadzie pomocy w załatwieniu spraw urzędowych, jak czyniła to ustawa z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (art. 23 ust. 2), jednak zmiana ta ma charakter redakcyjny a nie merytoryczny, skoro przykładowy lub niedookreślony charakter przypadków umożliwiających przyznanie pomocy (art. 39 ust. 1 i 2, art. 40 ust. 1, art. 41 ust. 1 i art. 43 ust. 1) wskazują na pozostawienie organowi opieki społecznej znacznego „luzu decyzyjnego” oraz dopuszczalność ubiegania się o jednorazową pomoc również w celu pokrycia wydatków związanych z ochroną swego interesu osobistego lub ekonomicznego. W konsekwencji należy uznać, że chybione są zarzuty sugerujące konieczność stosowania ustawy z 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, której opłata podstawowa nie była znana.

Wspomniano wyżej o wyrażeniu przez Sąd Apelacyjny poglądu, iż zwolnienie od kosztów sądowych przyznane w postępowaniu przed sądem powszechnym rozciąga się na postępowanie wszczynane na skutek skargi kasacyjnej. Zapatrywanie to budzi wątpliwości i nie jest powszechnie podzielane. Przeciwnie zapatrywanie wyrażono np. w sprawach zakończonych postanowieniami z 23 stycznia 2007 r. III CZ 3/07; z 14 marca 2007 r. I CZ 5/07, z 24 sierpnia 2007 r. I CZ 88/07 i I CZ 98/07. W rozpoznawanej sprawie nie ma potrzeby rozstrzygnięcia tego zagadnienia, bowiem ograniczenie mocy wiążącej postanowienia incydentalnego o zwolnieniu od kosztów sądowych tylko do okresu objętego postępowaniem rozpoznawczym przed uprawomocnieniem się wyroku, i stosowanie zwolnienia po uprawomocnieniu się wyroku tylko w wypadku istnienia osobnej podstawy (np. art. 771 k.p.c.), nakładałoby na stronę wnoszącą skargę kasacyjną obowiązek ubiegania się o zwolnienie od kosztów albo uiszczenie opłaty pod rygorem przewidzianym w art. 398⁶ § 2 k.p.c. W okolicznościach sprawy prowadzi to również do uznania zaskarżonego postanowienia za zgodne z prawem, a zażalenia za nie usprawiedliwione i podlegające oddaleniu na podstawie art. 394¹ § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 398¹⁴ k.p.c.

Zły stan majątkowy powódki został uznany za dostateczną podstawę odstąpienia od obciążenia jej obowiązkiem zwrotu przeciwnikowi kosztów procesu (art. 102 k.p.c.).